

Załącznik 3

AUTOREFERAT

przedstawiający opis dorobku i osiągnięć w pracy naukowo-badawczej
w języku polskim

dr Dominika Bochańczyk-Kupka
Katedra Ekonomii
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Katowice, 2019

Spis treści

1. Imię i nazwisko	3
2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.....	3
3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych	3
4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.) – zgodnie z art. 179 ust.2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669)	4
4.1 Tytuł osiągnięcia naukowego	4
4.2 Autor, tytuł publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzent wydawniczy.....	4
4.3 Omówienie celu naukowego osiągnięcia.....	4
4.4 Prezentacja osiągniętych wyników	7
5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo – badawczych	12
5.1 Przebieg i tematyka pracy naukowej.....	12
5.2 Zestawienie ilościowe publikacji.....	15
5.3 Udział w projektach badawczych i wystąpienia na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych	16
5.4 Nagrody i wyróżnienia za działalność naukową, naukowo-badawczą, organizatorską i dydaktyczną	21
5.5 Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki	21

1. Imię i nazwisko

Dominika Bochańczyk-Kupka

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

Wykształcenie

24.01.2002	Doktor nauk ekonomicznych w zakresie ekonomii Akademia Ekonomiczna w Katowicach, Wydział Ekonomii Tytuł rozprawy doktorskiej: <i>Konkurencyjność gospodarki Irlandii, Grecji, Hiszpanii i Portugalii po przystąpieniu do Unii Europejskiej</i> Promotor: dr hab. Stanisław Swadźba, prof AE Recenzent: dr hab. Ewa Okoń-Horodyńska, Akademia Ekonomiczna w Katowicach, prof. AE Recenzent: dr hab. Michał Gabriel-Woźniak, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, prof. UE
1998 – 2001	Trzyletnie Dzielne Studia Doktoranckie Akademia Ekonomiczna w Katowicach
1992 – 1997	Pięcioletnie jednolite dziennie studia magisterskie na Wydziale Ekonomii Akademii Ekonomicznej w Katowicach Kierunek: Ekonomia, w zakresie: Międzynarodowe Stosunki Ekonomiczne Tytuł pracy magisterskiej: <i>Konkurencyjność Triady: USA, Unia Europejska, Japonia</i> Wynik egzaminu magisterskiego: bardzo dobry

Dodatkowe szkolenia i certyfikaty

10.10 – 28.11 2017	Kurs certyfikujący Szkoły Tutorów Akademickich Collegium Wratislaviense Certyfikat Nr STA-Z/168/2017/29
--------------------	--

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach (wcześniej Akademia Ekonomiczna im. Karola Adameckiego w Katowicach), Wydział Ekonomii, Katedra Ekonomii, Zakład Systemów Gospodarczych.

- od 1.10.2002 do nadal – adiunkt

- od 1.10.2001 do 1.10.2002 – asystent

4. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz. 1311.) – zgodnie z art. 179 ust.2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669)

4.1 Tytuł osiągnięcia naukowego

Monografia naukowa: *Specyfika, pomiar oraz znaczenie własności intelektualnej i jej ochrony. Perspektywa ekonomiczna*

4.2 Autor, tytuł publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa, recenzent wydawniczy

Bochańczyk-Kupka D. (2018). *Specyfika, pomiar oraz znaczenie własności intelektualnej i jej ochrony. Perspektywa ekonomiczna*. Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, 2018, 217 stron, ISBN 978-83-7875-506-7, e-ISBN 978-83-7875-507-4

Recenzent wydawniczy: Prof. zw. dr hab. Janina Godłów-Legiędź, Uniwersytet Łódzki, Katedra Makroekonomii.

4.3 Omówienie celu naukowego osiągnięcia

Monografia wskazana jako główne osiągnięcie naukowe jest rezultatem moich wieloletnich oraz wielokierunkowych badań i dociekań dotyczących specyfiki oraz znaczenia w gospodarce dóbr materialnych i niematerialnych. Zainteresowanie własnością intelektualną i jej ochroną zrodziło się z potrzeby i konieczności jej głębszego poznania i zrozumienia. Prowadzone przeze mnie we wcześniejszych latach badania dotyczące analizy rodzajów własności i ochrony własności intelektualnej w wielu krajach świata (dokładne omówienie tych badań – punkt 5.1) ukazały istotne rozbieżności w pojmowaniu poszczególnych pojęć związanych z dobrami niematerialnymi i własnością intelektualną w istniejącej literaturze ekonomicznej, co w znacznym stopniu wpływało na postrzeganie i rozumienie tych kategorii w poszczególnych gospodarkach. Okazało się również, iż wiele zagadnień związanych z własnością intelektualną jest ciągle niedoprecyzowanych. Badania ujawniły także, iż istniejące już w literaturze przedmiotu poglądy często pozostają ze sobą w sprzeczności. Konieczne stało się więc zebranie, uporządkowanie i usystematyzowanie istniejącej wiedzy i jej całościowa prezentacja.

Analizując zagadnienia związane z własnością intelektualną i jej ochroną trzeba pamiętać o wielowymiarowości tej kategorii. Konieczna jest analiza z wielu perspektyw, m.in. z filozoficzno-etycznej, prawnej czy ekonomicznej. Wyznaczają one granice prowadzonych badań nad własnością intelektualną, określają panujące zasady i determinują kształt prawa. Rozprawa stanowi więc kompleksową analizę zagadnień związanych ze specyfiką, pomiarem i znaczeniem własności intelektualnej. Podkreślić jednak należy, iż dokonana jest ona z perspektywy ekonomii.

Prowadzone badania oraz kwerenda literatury stały się przyczynkiem do pogłębienia teoretycznych oraz empirycznych studiów dotyczących specyfiki, sposobów pomiaru, a także znaczenia własności intelektualnej i jej ochrony w gospodarkach poszczególnych krajów. Badania wykazały następujące luki poznawcze:

- lukę teoretyczną, wynikającą z braku całościowego spojrzenia z perspektywy nauk ekonomicznych na zagadnienia dotyczące własności intelektualnej i jej ochrony, w tym w szczególności sposób na odmiennosc tego zasobu, możliwości pomiaru jego wartości oraz znaczenia w gospodarce;
- lukę empiryczną, związaną z fragmentarycznością istniejących badań nad ochroną własności intelektualnej i jej poszczególnymi rodzajami;
- lukę metodologiczną, dotyczącą braku sposobów pomiaru wagi i znaczenia własności intelektualnej na poziomie makroekonomicznym, a także związaną z miejscem własności intelektualnej w istniejących klasyfikacjach dóbr w gospodarce.

Głównym celem teoretycznym rozprawy było zebranie, usystematyzowanie, omówienie, a także krytyczna analiza istniejących poglądów i badań dotyczących własności intelektualnej i jej ochrony oraz stworzenie kompleksowej charakterystyki analizowanych kategorii na gruncie nauk ekonomicznych. W wyniku dokonanego uporządkowania i własnych badań przedstawiono w rozprawie wiele autorskich klasyfikacji, które pozwolą na lepsze zrozumienie zagadnień związanych z własnością intelektualną i jej ochroną, a także będą stanowić punkt wyjścia do dalszych badań.

Celem empirycznym rozprawy było wyjaśnienie i ocena specyfiki oraz znaczenia własności intelektualnej w gospodarce. Praca omawia rolę jaką własność intelektualna, jej poszczególne rodzaje oraz ich ochrona odgrywają we współczesnym świecie w kontekście wzrostu gospodarczego. W tym celu wybrano i opisano te czynniki wzrostu gospodarczego, w których własność intelektualna przejawia się najmocniej oraz omówiono ich wpływ na wzrost gospodarczy. Zbadano również, w jaki sposób zróżnicowany poziom ochrony własności intelektualnej wpływa na wzrost gospodarczy w krajach o różnym poziomie dochodu, przedstawiono wpływ własności intelektualnej na wzrost gospodarczy w kontekście modelu North-South oraz omówiono znaczenie własności intelektualnej w ochronie wiedzy tradycyjnej.

Celem utylitarnym pracy było włączenie się w międzynarodową dyskusję nad unikalnym charakterem własności intelektualnej oraz jej rolą i znaczeniem w gospodarce. Waga własności intelektualnej we współczesnym świecie jest olbrzymia i ciągle wzrasta. Współczesna ekonomia nie nadąża za tymi zmianami. Konieczna jest więc intensyfikacja dyskursu naukowego oraz badań nad tą szczególną kategorią.

Podjęta problematyka ma zasadnicze znaczenie zarówno teoretyczne, jak i praktyczne. Z punktu widzenia teorii niezbędne było całościowe, ekonomiczne (a w szczególności makroekonomiczne) spojrzenie na własność intelektualną, wyjaśnienie poszczególnych kategorii, opisanie związków i zależności między nimi. Praca prezentuje również holistyczne spojrzenie na własność intelektualną, włączając w rozważania zagadnienia filozoficzne i prawne. Praktyczne znaczenie pracy przejawia się w rozwiązaniu szeregu

problemów metodologicznych związanych z pomiarem własności intelektualnej oraz opisaniem jej znaczenia w gospodarce.

W rozprawie sformułowano i zweryfikowano następujące hipotezy badawcze:

1. Cechy własności intelektualnej (w tym jej niematerialny charakter, nierywalizacyjność, wyczerpywalność oraz niewykluczalność w konsumpcji) sprawiają, że jest specyficznym rodzajem zasobu. Dodatkowo objęcie własności intelektualnej ochroną prawną powoduje, iż zmienia się jej charakter i nabiera ona cech dobra prywatnego (często jedynie tymczasowo).
2. Zróżnicowany charakter poszczególnych rodzajów własności intelektualnej i ich ochrony sprawia, iż stworzenie jednej uniwersalnej miary wartości własności intelektualnej w wymiarze makroekonomicznym jest niemożliwe. Istniejące fragmentaryczne dane mogą jedynie dotyczyć rejestracji poszczególnych rodzajów własności (w przypadku istnienia konieczności takiej rejestracji) oraz łamania praw własności intelektualnej. Możliwy jest natomiast pomiar postrzegania ochrony praw własności intelektualnej.
3. Poziom ochrony własności intelektualnej (i jego zmiana, czyli jej zaostrzenie lub liberalizacja) może wpływać zarówno pozytywnie, jak i negatywnie na tempo wzrostu gospodarczego w poszczególnych krajach. Wpływ ten jest zależny od poziomu rozwoju gospodarczego danego państwa, a głównym kanałem oddziaływania ochrony własności intelektualnej na wzrost gospodarczy są innowacje (jednak zależność ta nie ma charakteru liniowego).

Główne cele oraz sformułowane hipotezy badawcze zdeterminowały układ pracy. Składa się ona z czterech rozdziałów.

W rozdziale pierwszym przedstawiono miejsce własności intelektualnej i jej ochrony we współczesnej ekonomii. Omówiono istniejące klasyfikacje zasobów w gospodarce, jednocześnie plasując w nich własność intelektualną. Opisano również specyfikę zasobów niematerialnych w opozycji do zasobów materialnych, a także wyjaśniono różnice znaczeniowe pomiędzy wieloma pojęciami odnoszącymi się do zasobów niematerialnych. Wiele uwagi poświęcono przedstawieniu i szczegółowemu omówieniu specyfiki własności intelektualnej i praw własności intelektualnej w naukach ekonomicznych (również w opozycji do własności zasobów materialnych) tworząc autorską ich systematyzację. Treść rozdziału stanowi także egzemplifikacja oraz charakterystyka istniejących w teorii ekonomii uzasadnień konieczności istnienia ochrony własności intelektualnej. Szczególne miejsce zajmuje w nim także prezentacja współczesnej krytyki własności intelektualnej i praw własności intelektualnej.

Rozdział drugi dotyczy poszczególnych rodzajów własności intelektualnej. Przedstawiono w nim źródła prawne ochrony własności intelektualnej i jej poszczególnych rodzajów, istniejące w literaturze przedmiotu klasyfikacje rodzajów własności intelektualnej oraz szczegółowo omówiono poszczególne rodzaje tej własności. Zwrócono uwagę i wyjaśniono odmienne rozumienie poszczególnych rodzajów własności intelektualnej w różnych krajach świata. Omówiono także różne systemy ochrony praw własności intelektualnej, pokazując m.in. różnice w ochronie praw autorskich w systemie *copyright* i systemie kontynentalnym, a także poruszono temat ochrony *sui generis*.

Pomiar znaczenia i ochrony własności intelektualnej jest przedmiotem rozważań zawartych w rozdziale trzecim. Jego treść stanowi krytyczna prezentacja metod wyceny własności intelektualnej istniejących na poziomie mikroekonomicznym oraz analiza możliwości dokonania takiej wyceny na poziomie makroekonomicznym. Szczegółowo omówiono w nim zagadnienia związane z rejestracją poszczególnych typów własności intelektualnej, problemy dotyczące wyceny praw autorskich i pokrewnych, istniejące miary poziomu ochrony własności intelektualnej. Przedstawiono i dokonano charakterystyki alternatywnych metod pomiaru znaczenia własności intelektualnej i ich ochrony w gospodarce.

Treścią rozdziału czwartego jest analiza własności intelektualnej i jej ochrony w kontekście wzrostu gospodarczego oraz jego czynników, w szczególności: innowacji, zagranicznych inwestycji bezpośrednich i handlu zagranicznego (rozumianych jako główne kanały oddziaływania ochrony własności intelektualnej na gospodarkę). W rozdziale tym zostały również przedstawione i opisane różnice w skutkach jednakowej ochrony własności intelektualnej w krajach o różnym poziomie dochodu, a także poruszono kwestię praw własności intelektualnej jako narzędzia ochrony wiedzy tradycyjnej. Rozdział kończą rozważania dotyczące kontrowersji wokół ochrony własności intelektualnej, w tym m.in. optymalnego czasu trwania ochrony, ewentualnej kolizji między prawem własności intelektualnej oraz prawem ochrony konkurencji, kontrowersji wokół porozumienia Anti-Counterfeiting Trade Agreement oraz przyszłości własności intelektualnej i jej ochrony.

4.4 Prezentacja osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich wykorzystania

Celem teoretycznym pracy było zebranie, usystematyzowanie, omówienie, a także krytyczna analiza istniejących w literaturze ekonomicznej poglądów i badań dotyczących własności intelektualnej i jej ochrony oraz stworzenie kompleksowej charakterystyki analizowanych kategorii na gruncie nauk ekonomicznych. Kwerenda literatury pokazała, iż w istniejącej literaturze ekonomicznej zagadnienia związane z własnością intelektualną i jej ochroną były dyskutowane głównie w kontekście analizy innych kategorii ekonomicznych, a liczba prac poświęconych własności intelektualnej jako samodzielnej kategorii była niewielka. Jako przyczynę tej sytuacji zidentyfikowano specyficzny, głównie niemierzalny charakter własności intelektualnej, który uniemożliwia wykorzystanie metod statystycznych oraz konstruowanie modeli ekonometrycznych, a na ich podstawie formułowanie wniosków. Fakt ten nie powinien jednak wpłynąć na zaniechanie badań. Omawiana rozprawa stanowi całościowy zbiór zagadnień teoretycznych dotyczących własności intelektualnej i jej ochrony prezentowanych w teorii ekonomii, który został wzbogacony o autorskie systematyzacje oraz klasyfikacje. Dokonano szczegółowej charakterystyki zasobów materialnych i niematerialnych, zdefiniowano pojęcie własności, własności intelektualnej oraz praw własności intelektualnej. Dokonano egzemplifikacji a następnie szczegółowo opisano specyficzne i unikatowe cechy własności intelektualnej i praw własności intelektualnej. Zwrócono szczególną uwagę, iż w momencie objęcia własności intelektualnej ochroną nabywa ona cech dobra prywatnego na czas określony przez okres ochrony. Dokonano egzemplifikacji i przedstawienia uzasadnień ochrony własności intelektualnej we współczesnej ekonomii. Omawiając związki między prawem a ekonomią sięgnięto do rozważań nowej ekonomii instytucjonalnej traktując własność

intelektualną jako instytucję. Dokonano przeglądu krytyki własności intelektualnej i praw własności intelektualnej. Część teoretyczna rozprawy dotyczyła również charakterystyki źródeł ochrony praw własności intelektualnej. Omówiono systematykę wewnętrzną prawa własności intelektualnej oraz przedstawiono i opisano katalog praw własności intelektualnej a także dokonano prezentacji i opisu poszczególnych rodzajów własności intelektualnej zwracając szczególną uwagę na różnice w postrzeganiu poszczególnych rodzajów własności, jakie pojawiają się między krajami.

Cel empiryczny pracy dotyczył opisanie i oceny znaczenia własności intelektualnej we współczesnej gospodarce. Aby go zrealizować, należało dokonać przeglądu istniejących w literaturze przedmiotu miar ochrony praw własności intelektualnej. W przypadku stwierdzenia braku istnienia tego typu miar, oprócz wyjaśnienia przyczyn takiej sytuacji, konieczne stały się poszukiwania informacji mogących je zastąpić, chociaż w części. Przydatnymi źródłami okazały się dane dotyczące rejestracji własności przemysłowej. Wspomnieć jednak należy, iż w przypadku praw autorskich i pokrewnych brak możliwości ich rejestracji lub nieobligatoryjny jej charakter (w przypadkach gdy jest ona możliwa) uniemożliwia prowadzenie badań. Również dane dotyczące rejestracji własności przemysłowej budzą wiele kontrowersji. Między innymi problem wzajemnej komplementarności wynalazków, wzorów użytkowych i wzorów przemysłowych w wielu krajach świata może prowadzić do błędnych wniosków. Porównania międzynarodowe utrudnia również fakt, iż nie wszystkie państwa respektują takie same klasyfikacje własności intelektualnej. Największe kontrowersje budzą obecnie oznaczenia geograficzne, które w niektórych krajach świata są chronione na mocy ochrony znaków towarowych (np. w Stanach Zjednoczonych), a w innych cieszą się odmienną ochroną, jako jeden z rodzajów własności intelektualnej (m.in. w Unii Europejskiej i w wielu krajach Azji). W pracy pokazano (w układzie chronologicznym) stosowane w literaturze ekonomicznej mierniki przestrzegania i ochrony własności intelektualnej, jednocześnie dokonując ich krytycznej oceny, zebrano i usystematyzowano istniejące miary własności intelektualnej i jej ochrony oraz omówiono istniejące bazy danych zawierające informacje o własności intelektualnej. Warto zaznaczyć, iż istniejące w literaturze przedmiotu mierniki ochrony praw własności intelektualnej dotyczą jedynie wybranych rodzajów własności intelektualnej, w tym szczególnie popularne są indeksy patentowe oraz miary dotyczące wzorów użytkowych cieszące się coraz większą popularnością.

Warto zaznaczyć, iż w literaturze przedmiotu istnieją również miary postrzegania ochrony praw własności intelektualnej, powstałe w oparciu o przeprowadzane badania ankietowe. W wymiarze teoretycznym twórcy tych badań opierali się na założeniach ekonomii neoklasycznej doceniając te kraje, w których ochrona praw własności intelektualnej jest silna i restrykcyjnie przestrzegana. Właściwa egzekucja istniejących przepisów prawa nie podlega dyskusji, natomiast wątpliwości budzi konieczność implementacji jednolitego i restrykcyjnego prawa własności intelektualnej we wszystkich krajach świata, a w szczególności w krajach rozwijających się. Taka sytuacja faworyzuje kraje wysoko rozwinięte, w których ochrona praw własności intelektualnej jest silna. Obecnie na świecie dominuje punkt widzenia reprezentujący interesy tych krajów, postulujący gwarancję zysku dla innowatora i właściciela oraz zapewniający ciągłość

procesu innowacyjnego. Może on jednak ograniczać lub spowalniać procesy gospodarcze w krajach słabo rozwiniętych, w których ogranicza dostęp do wiedzy, środków medycznych, technologii itd. W tym przypadku koszt społeczny związany z zaostreniem ochrony przewyższa korzyści wynikające z wynagrodzenia innowatora i zapewnienia ciągłości innowacjom, więc monopol chroniący własność intelektualną nie zawsze jest społecznie i ekonomicznie uzasadniony.

W pracy starano się przedstawić główne kanały wpływu własności intelektualnej na gospodarkę, w tym w szczególności wzrost gospodarczy. Szczególną uwagę zwrócono na związek między ochroną własności intelektualnej a innowacjami. Z punktu widzenia czynników wzrostu gospodarczego istotne też okazały się zagraniczne inwestycje bezpośrednie, handel zagraniczny, a także takie kanały wpływu jak: licencje, porozumienia joint venture oraz franchising. W rozprawie wyjaśniono także związek między wielkością rynku a ochroną własności intelektualnej w kontekście tworzenia monopolu oraz zależność między poziomem dochodu a ochroną własności intelektualnej. Przedstawiono w niej również zagadnienia związane z rozprzestrzenianiem się wiedzy w kontekście modelu North-South. Ukazane zależności potwierdziły konieczność różnicowania poziomu ochrony własności intelektualnej między krajami m.in. ze względu na poziom dochodu oraz asymetrię w handlu międzynarodowym.

Własność intelektualna to nie tylko wiedza nowoczesna, innowacyjna, i wysoko zaawansowana technologicznie. Jest to kategoria o wiele pojemniejsza, mieszcząca wszystkie twory ludzkiego intelektu. Dotyczy więc również własności intelektualnej powstającej w tradycyjnych gałęziach gospodarki. Z tego względu opisowi zależności między wiedzą tradycyjną a ochroną własności intelektualnej poświęcono osobny podrozdział. Okazało się, że narzędzia ochrony własności intelektualnej są przydatne również do ochrony wiedzy tradycyjnej, co potwierdza ich uniwersalny charakter.

Ocena znaczenia własności intelektualnej we współczesnym świecie nie byłaby kompletna bez przedstawienia kontrowersji powstałych wokół tematu jej ochrony. Jednym z najczęściej dyskutowanych problemów jest wyznaczenie optymalnej długości ochrony praw własności intelektualnej. Mimo że tendencje światowe pokazują, że następuje globalna harmonizacja tej długości, wydaje się, że nie jest to właściwe podejście. Badania pokazały, iż wspomniane wcześniej dysproporcje w rozwoju pomiędzy poszczególnymi państwami mogą pogłębiać różnice, zamiast je niwelować. Interesy poszczególnych państw są odmienne, a beneficjentami ochrony są głównie kraje o wysokim dochodzie. Dlatego trudno oczekiwać, by pozostałe kraje były zainteresowane surowym egzekwowaniem praw własności intelektualnej, nawet w przypadku, gdy do takiej ochrony zobowiązują je ratyfikowane porozumienia. Wydaje się, że właściwym sposobem rozwiązania tego problemu mogłoby być pokazanie korzyści, jakie może osiągnąć m.in. wiedza tradycyjna dzięki zastosowaniu mechanizmów ochrony własności intelektualnej. Wspomnieć należy, że nawet w porozumieniu TRIPS przewidziano okresy przejściowe dla krajów najsłabszych gospodarczo, a następnie dokonano ich wydłużenia. Także nastroje społeczne ujawnione podczas negocjacji porozumienia ACTA pokazują globalny sprzeciw przeciwko zaostreniu ochrony praw własności intelektualnej, nawet w krajach wysoko rozwiniętych.

Ciekawym zagadnieniem badawczym jest próba przedstawienia przyszłości ochrony praw własności intelektualnej. W pracy pokazano różne możliwe scenariusze. Wydaje się, że toczące się od lat procesy harmonizacji praw własności intelektualnej na arenie światowej uległy znacznemu spowolnieniu, a nawet zakończeniu z powodu niemożności osiągnięcia porozumienia. Uważam, że przyszłe problemy będą rozstrzygane głównie w ramach umów i porozumień bilateralnych. Wątpliwe jest również, by ochrona prawna własności intelektualnej w istniejącym kształcie mogła sprostać wyzwaniom związanym z rozwojem masowej komunikacji i technologii. Aktualne prawodawstwo nie nadąża za zmianami, jakie niesie globalizacja oraz rozwój nowoczesnych technologii. Obecna ochrona własności intelektualnej musi więc ulec zmianie, w przeciwnym razie jej znaczenie zostanie zmarginalizowane na arenie międzynarodowej.

Celem prowadzonych badań było również włączenie się w szeroką dyskusję nad unikalnym charakterem własności intelektualnej oraz jej rolą i znaczeniem we współczesnej gospodarce. Zagadnienia będące przedmiotem omawianej pracy są aktualne, a mimo to znajdują się na peryferiach zainteresowania współczesnej ekonomii. Ich kontynuacja mogłaby przyczynić się do zrozumienia i rozwiązania wielu problemów, m.in. pułapki średniego dochodu, ochrony wiedzy tradycyjnej i dziedzictwa kulturowego czy nierówności dochodowych.

W toku prowadzonych badań zostały zweryfikowane hipotezy główne. Wykazano, iż własność intelektualna jest kategorią szczególną, specyficzną, wykraczającą poza istniejące klasyfikacje dóbr w gospodarce. Dodatkowo objęcie własności intelektualnej ochroną prawną zmienia jej ekonomiczny charakter i własność intelektualna nabiera cech dobra prywatnego, co oznacza, iż z korzystania z niej można wykluczyć poszczególne podmioty. Niemniej to wykluczenie ma często charakter czasowy, gdyż ochrona większości rodzajów własności przemysłowej ma charakter terminowy (który dodatkowo może ulec zmianie w czasie trwania ochrony). Zauważyć również należy, iż własność intelektualna nie jest kategorią zamkniętą, jak sugerują aktualne porozumienia i akty prawne, lecz otwartą i dynamicznie się rozwijającą. Zasada zamkniętej listy powoduje, iż duża część własności intelektualnej nie jest chroniona, gdyż brak jest prawnych narzędzi takiej ochrony. Istniejące prawodawstwo nie wykształciło uniwersalnego systemu ochrony praw własności intelektualnej i ich egzekucji, który uwzględniałby jej specyficzny charakter, lecz jedynie zaimplementowało rozwiązania już istniejące, właściwe dla własności materialnej. Takie rozwiązanie nie jest odpowiednie i powoduje wiele problemów. Własność intelektualna wymaga odrębnego traktowania oraz dalszych głębokich interdyscyplinarnych studiów nad jej specyfiką w celu stworzenia właściwego systemu jej ochrony, który byłby w stanie sprostać wyzwaniom, jakie niesie charakter tej własności oraz zmieniający się świat.

Analiza istniejących sposobów wyceny własności intelektualnej pokazała, iż jest ona możliwa jedynie na poziomie mikroekonomicznym (choć nawet w tym wymiarze budzi kontrowersje). Z uwagi na specyficzny charakter własności intelektualnej zbudowanie jednej uniwersalnej miary wartości tej własności jest niemożliwa na poziomie makroekonomicznym. Jedynym istniejącym sposobem pomiaru wielkości własności intelektualnej w gospodarce są dane dotyczące jej rejestracji. Są to dane niepełne,

odnoszące się do jedynie własności zarejestrowanej, która stanowi część istniejącej własności intelektualnej. Dodatkowo skłonność podmiotów do rejestracji własności intelektualnej w poszczególnych państwach jest różna i zależy od wielu czynników. Warto zauważyć, iż można dokonać oceny przestrzegania ochrony własności intelektualnej w poszczególnych krajach w oparciu o badania ankietowe. Pamiętać jednak należy, iż zasady ochrony własności intelektualnej różnią się między krajami, więc porównywanie ze sobą ocen ich przestrzegania również wydaje się problematyczne. Za dobrą miarę uważa się wskaźniki pokazujące uczestnictwo poszczególnych państw w międzynarodowych porozumieniach dotyczących ochrony własności intelektualnej. Takie dane nie pokazują jednak faktycznej egzekucji tych praw w poszczególnych krajach, więc mają głównie charakter deklaracyjny. Ciekawych wniosków o ochronie własności intelektualnej może dostarczyć analiza informacji dotyczących łamania praw własności intelektualnej. Jednak istniejące różnice w prawie ochrony własności intelektualnej oraz różna efektywność organów ścigania w poszczególnych krajach świata powodują, iż nie jest możliwe stworzenie w oparciu o nie uniwersalnego i wiarygodnego miernika.

W pracy dokonano weryfikacji także trzeciej hipotezy badawczej, mówiącej iż poziom ochrony własności intelektualnej (i jego zmiana, czyli jej zaostrzenie lub liberalizacja) może wpływać zarówno pozytywnie, jak i negatywnie na tempo wzrostu gospodarczego w poszczególnych krajach. Wpływ ten jest zależny od poziomu rozwoju gospodarczego danego państwa, a głównym kanałem oddziaływania ochrony własności intelektualnej na wzrost gospodarczy są innowacje (jednak zależność ta nie ma charakteru liniowego). Badanie zależności pomiędzy krajami o różnym stopniu dochodu a ochroną własności intelektualnej, a także omówienie zależności istniejących w modelu North-South oraz ukazanie znaczenia wiedzy tradycyjnej pokazały, iż sposób i poziom ochrony własności intelektualnej w skali światowej powinien być zróżnicowany oraz uwzględniać nierówności i dysproporcje w poziomie rozwoju gospodarczego pomiędzy krajami. Nie jest właściwe stosowanie jednakowych (nawet minimalnych) zasad ochrony własności intelektualnej we wszystkich państwach. Niezrozumienie wagi tej kwestii może powodować m.in. wzrost liczby przestępstw przeciwko ochronie własności intelektualnej, problemy w handlu międzynarodowym oraz spadek zaufania do porozumień i instytucji międzynarodowych. W pracy pokazano również, iż zaostrzanie reżimu ochrony praw własności intelektualnej ma pozytywny wpływ jedynie na gospodarki państw o wysokim i niskim dochodzie, ale nie wpływa na te o dochodzie średnim. Ponadto wpływ ten na kraje o dochodzie wysokim i niskim ma odmienny charakter, gdyż oddziałuje na inne elementy i mechanizmy w gospodarce. W przypadku tych gospodarek konieczne jest zaostrzenie lub osłabienie zasad ochrony własności intelektualnej w zależności od realizowanych celów polityki gospodarczej.

Omawiane zagadnienia nie wyczerpują całkowicie problemów związanych ze specyfiką, pomiarem oraz znaczeniem własności intelektualnej i jej ochrony w gospodarce. Wynika to z faktu, iż własność intelektualna, mimo obecności w niemal każdym aspekcie działalności człowieka, wymyka się dokładnym opisom i szczegółowym badaniom. Dlatego też konieczne są dalsze badania, aby lepiej zrozumieć tę kategorię i by w

przyszłości własność intelektualna i jej ochrona mogły stać się czynnikiem wzrostu gospodarczego, a nie jego barierą.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo – badawczych

5.1 Przebieg i tematyka pracy naukowej

W moim dorobku naukowych chciałabym wyróżnić dwa nurty badań, które pokazują ewolucję moich zainteresowań badawczych.

Pierwszy obszar moich zainteresowań naukowych, jak i badań był związany z uczestnictwem w dwóch wieloletnich projektach badawczych (prowadzonych w ramach badań statutowych w Zakładzie Systemów Ekonomicznych, w Katedrze Ekonomii, na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach) prowadzonych w latach 2012-2018 oraz 2008-2011 i w sumie składały się z 11 etapów (ostatni z nich: *Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego*, składał się z 7 etapów, poprzedni *Systemy gospodarcze* z 4 etapów).

W projekcie realizowanym w latach 2008-2018 byłam jedynym wykonawcą części poświęconej analizie zagadnień dotyczących własności i własności intelektualnej w wybranych krajach świata. Badania te obejmowały określenie i opisanie rodzajów własności występujących w analizowanych państwach, w tym w szczególności własności ziemi i przedsiębiorstw oraz przedstawienia procesów prywatyzacyjnych i roli państwa na rynku. Moim zadaniem (oprócz przedstawienia istniejącego porządku własnościowego) było dotarcie do specyficznych dla każdego kraju rozwiązań prawnych oraz opisanie roli czynników społecznych i kulturowych, które wpływały na sposób ochrony własności w omawianych krajach. W badaniach tych dokonywałam również oceny ochrony własności i własności intelektualnej na podstawie uznanych powszechnie w literaturze miar ochrony własności i własności intelektualnej. W latach 2012-2018 badania objęły kraje członkowskie Unii Europejskiej (28 krajów), kraje Azji Południowo-Wschodniej (11 krajów), kraje Ameryki Łacińskiej (14 krajów), państwa Afryki (16 krajów), kraje Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu (16 krajów) oraz kraje Azji Południowej (8 krajów). W sumie w omawianym okresie badaniami objęto system własności w 93 państwach świata. W pierwszym etapie tych badań dokonano również analizy i prezentacji zagadnień teoretycznych poświęconych systemowi własności z punktu widzenia wzrostu i rozwoju gospodarczego. Rezultatem prowadzonych badań w ramach omawianego projektu były następujące rozdziały w monografiach naukowych, które traktować należy jako cykl publikacji:

1. Bochańczyk-Kupka D. (2018). *Własność i jej ochrona w krajach Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu*. W: *Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego krajów Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu*. Red. nauk. S. Swadźba, Wydawnictwo UE w Katowicach, s. 36-55, p-ISBN: 978-83-7875-463-3, e-ISBN: 978-83-7875-464-0.
2. Bochańczyk-Kupka D. (2017). *Własność i jej ochrona w państwach Afryki Subsaharyjskiej*. W. *Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego krajów Afryki Subsaharyjskiej*. Red. nauk. S. Swadźba, Wydawnictwo UE w Katowicach, s.73-91, p-ISBN: 978-83-7875-372-8, e-ISBN: 978-83-7875-373-5

3. Bochańczyk-Kupka D. (2016). *Własność i jej ochrona w krajach Ameryki Łacińskiej*. W: *Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego krajów Ameryki Łacińskiej*. Red. nauk. S. Swadźba. Wydawnictwo UE w Katowicach, s. 67-92. ISBN 978-83-7875-317-9.
4. Bochańczyk-Kupka D. (2015). *Ochrona praw własności w krajach Azji Południowo-Wschodniej*. W: *Systemy uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego krajów Azji-Południowo-Wschodnich*. Red. nauk. S. Swadźba. Wydawnictwo UE w Katowicach, s. 61-92, ISBN: 978-83-7875-257-8.
5. Bochańczyk-Kupka D. (2014). *Ochrona praw własności w krajach członkowskich Unii Europejskiej*. W: *Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego krajów Unii Europejskiej*. Red. nauk. S. Swadźba. Wydawnictwo UE w Katowicach, Katowice, s. 59-77, p-ISBN: 978-83-7875-206-6.
6. Bochańczyk-Kupka D. (2013). *Własność i jej ochrona w kontekście wzrostu i rozwoju gospodarczego*. W: *Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego*. Red. nauk. S. Swadźba. Wydawnictwo UE Katowice w Katowicach, s. 66-80. p-ISBN: 978-83-7875-163-2.

We wcześniejszym projekcie: *Systemy gospodarcze* (lata 2008-2011) moje badania dotyczyły zarówno teoretycznych aspektów roli państwa i rynku, w których własność i mechanizm koordynacji decyzji gospodarczych traktowane były jako wyznaczniki systemu gospodarczego (etap I i II), jak i praktycznych, bowiem w etapie III byłam jedynym wykonawcą części poświęconej analizie roli państwa i rynku w wybranych krajach Azji Południowo-Wschodniej, a w etapie IV badałam możliwe rozwiązania alternatywne, na przykładzie wspólnoty amiszów. Efektem tych badań były następujące rozdziały w monografiach naukowych:

1. Bochańczyk-Kupka D. (2012). *Wspólnoty religijne. Wspólnota amiszów*. W: *Systemy gospodarcze. Alternatywne rozwiązania*. Red. nauk. S. Swadźba. Wydawnictwo UE Katowice w Katowicach, s. 26-43. p-ISBN: 978-83-7875-023-9.
2. Bochańczyk-Kupka D. (2011). *Kraje Azji Południowo-Wschodniej – rola państwa i rynku*. W: *Systemy gospodarcze: analiza porównawcza*. Red. nauk. S. Swadźba. Wydawnictwo UE Katowice w Katowicach, s. 138-155, p-ISBN: 978-83-7246-707-2.
3. Bochańczyk-Kupka D. (2010). *Powstanie kapitalizmu*. W: *Systemy gospodarcze. Powstanie i rozwój*. Red. nauk. S. Swadźba. Wydawnictwo UE Katowice w Katowicach s.13-28. p-ISBN: 978-83-7246-604-4.
4. Bochańczyk-Kupka D. (2009). *Własność i mechanizm koordynacji decyzji gospodarczych jako wyznaczniki systemu gospodarczego*. W: *Systemy gospodarcze. Zagadnienia teoretyczne*. Red. nauk. S. Swadźba. Wydawnictwo UE Katowice w Katowicach s. 59-71, p-ISBN: 978-83-7246-596-2.

Rezultaty badań obydwu projektów zostały opublikowane między innymi również w:

1. Bochańczyk-Kupka D. (2019). *Intellectual property as intangible good*. Economics and Law. Prawo i Ekonomia, vol.18, issue 2, s. 135-143, p-ISSN 1898-2255, e-ISSN 2392-1625 (w druku).

2. Bochańczyk-Kupka D. (2017). *Państwo a ochrona własności intelektualnej*. Studia Ekonomiczne, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, nr 311, s.156-166, p-ISSN: 2083-8611.
3. Bochańczyk-Kupka D. (2016). *A comparative analysis of intellectual property rights protection in China and India in the XXI century*. Journal of International Studies, vol.9, no.1, s. 56-66, ISSN: 2071-8330, e-ISSN: 2306-3483.
4. Bochańczyk-Kupka D. (2018). *Protection of Intellectual Property Rights in Poland*. W: *Economic and Social Development. Building Resilient Society (Book of Proceedings)*. Red. R.Veselica, G.Dukic, K.Hammes. Varadin Development and Entrepreneurship Agency, Zagrzeb, s. 601-605, ISSN: 1949-7535.
5. Bochańczyk-Kupka D. (2015). *Ochrona praw własności w Polsce w latach 1995-2014*. Studia Ekonomiczne, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, nr 211, s.119-133, p-ISSN 2083-8611.
6. Bochańczyk-Kupka D. (2014). *Rola państwa w ochronie praw własności*. Problemy współczesnej ekonomii. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, nr 35, tom 2, s. 23-34, p-ISSN: 2080-4881.

Drugi obszar moich zainteresowań naukowych dotyczył negocjowanej od 2013 roku przez Stany Zjednoczonej i Unię Europejską umowy o wolnym handlu: Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP). Moją szczególną uwagę przykuły zagadnienia związane z oznaczeniami geograficznymi, których ochrona stanowiła jeden z podstawowych i nierozwiązanych problemów podczas negocjacji. Strony porozumienia w inny sposób traktowały oznaczenia geograficzne i ich ochronę (zgodnie z porządkiem prawnym w Stanach Zjednoczonych oznaczenia geograficzne chroni się jako znaki towarowe, natomiast Unia Europejska forsowała na arenie międzynarodowej silną ochronę oznaczeń geograficznych jako specyficznego rodzaju własności intelektualnej). Efektem moich zainteresowań był udział w wielu konferencjach międzynarodowych poświęconych umowie TTIP oraz aktywność publikacyjna (artykuły i rozdziały w monografiach naukowych). Szczegółowa lista publikacji oraz konferencji naukowych znajduje się w załączniku: Wykaz dorobku habilitacyjnego, niemniej jednak chciałam zwrócić uwagę na następujące publikacje:

1. Bochańczyk-Kupka D. (2017). *Geographical Indications in the US-EU TTIP Negotiations*. W: *The Impact of Transatlantic Trade and Investment Partnership on International Cooperation*. Red. E. Czarny, A. Kuźnar, J. Menkes. Polish Studies in Economics. Peter Lang Publishers, Frankfurt am Main, New York, s. 65-75, ISBN: 978-3-631-67855-8, ISSN 2191-8848.
2. Bochańczyk-Kupka D., Kuźnar A. (2017). *Geographical indications in TTIP negotiations*. Cesifo Forum, vol. 18, issue 1, ISSN: 1615-245X, e-ISSN: 2190-717X.
3. Bochańczyk-Kupka D. (2017). *Geographical indications in the EU member countries*. W: *Herausforderungen, Forschung und Perspektiven: 2016, Europa in einer sich ändernden Welt*. Red. G. Hofbauer, M. Klimontowicz, Uni-edition, Berlin 2017, s. 341-355, ISBN: 978-3-944072-86-9.
4. Bochańczyk-Kupka D. (2017). *Searching for Right Level of Intellectual Property Protection*. The Macrotheme Review, vol. 6, issue 2, s. 2-9, p-ISSN: 2379-9765.

5. Bochańczyk-Kupka D. (2016). *Intellectual Property Protection in TTIP Negotiations*. The Macrotheme Review, vol.5, issue 4, winter, s. 21-28. ISSN: 2379-975, e-ISSN: 1848-4735.
7. Bochańczyk-Kupka D. (2016). *The Institution of Intellectual Property Protection in the Face of Economic Crisis*. Economics and Law, vol. 15, no. 2, s. 167-177, ISSN: 1898-2255, e-ISSN: 2392-1625.

Porozumienie TTIP nie zostało podpisane, zabrakło bowiem woli politycznej. Niemniej jednak moje zainteresowania związane z ochroną własności intelektualnej kontynuowałam przystępując do prac nad rozprawą wskazaną jako główne osiągnięcie naukowe w niniejszym autoreferacie.

5.2 Zestawienie ilościowe publikacji

Moją aktywność publikacyjną ilustruje poniższa tabela:

Tabela 1. Ilościowe zestawienie publikacji

Aktywność publikacyjna	Łącznie	Przed uzyskaniem stopnia doktora nauk ekonomicznych	Po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych		
			Łącznie	Samodzielnie	We współautorstwie
Monografie	1	-	1	1	-
Artykuły w czasopismach (w tym w języku angielskim)	30 (11)	2 (0)	28 (11)	26 (9)	2 (2)
Rozdziały w monografiach (w tym w języku angielskim)	27 (3)	3 (0)	25 (3)	25 (3)	- (-)
Materiały pokonferencyjne - Books of Proceedings (w tym w języku angielskim)	5 (5)	-	5 (5)	4 (4)	1 (1)
Redakcja czasopism naukowych	2	-	2	-	2
Suma wszystkich opublikowanych prac (w tym w języku angielskim)	65 (19)	5 (0)	61 (19)	56 (16)	5 (3)
Prace nieopublikowane (znajdujące się w katalogu uczelnianym)	4	-	4	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy EXPERTUS, bazy własnej Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach (dostęp: 20.01.2019).

Szczegółowa analiza bibliometryczna dorobku naukowego sporządzona przez Dział Parametryzacji i Pozycjonowania Uniwersytetu Ekonomicznego Katowicach (stan na 4.12.2018) znajduje się w załączniku 4 stanowiącym wykaz dorobku habilitacyjnego. Zgodnie z nim index Hirscha według bazy Web of Science wynosi 1, według Google Scholar/Publish or Perish wynosi 3, a według bazy BazEkon wynosi 2.

5.3 Udział w projektach badawczych i wystąpienia na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych

Byłam kierownikiem i jedynym wykonawcą 4 projektów jednorocznych realizowanych w ramach badań własnych finansowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

Projekt badawczy 1:

Konkurencyjność instytucjonalna i systemowa - implikacje dla polityki gospodarczej, (2008), stron: 68, praca (nieopublikowana) znajduje się w Bibliotece Głównej UE w Katowicach (również w katalogu uczelnianym). Rezultaty badań zamieszczono w opublikowanych artykułach:

- Bochańczyk-Kupka D. (2008). *Konkurencyjność systemowa - wybrane aspekty teoretyczne*. Studia Ekonomiczne, Akademia Ekonomiczna w Katowicach, nr 48, s. 93-103, p-ISSN: 2083-8603.
- Bochańczyk-Kupka D. (2011). *Systemic and institutional competitiveness of economic system*. Journal of Economics and Management, vol.7, s. 7-23, p-ISSN: 1732-1948.

Projekt badawczy 2:

Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki - aspekty metodologiczne, (2007), stron:60, praca (nieopublikowana) znajduje się w Bibliotece Głównej UE w Katowicach (również w katalogu uczelnianym). Rezultaty badań zamieszczono w opublikowanych artykułach.

- Bochańczyk-Kupka D. (2009). *The influence of EU membership on country's competitiveness: the case of Estonia*. W: *Global challenges and Policies of the European Union - consequences for the "New Member States"*. Red. M.Piotrowska, L.Kurowski, Research Papers of Wrocław University of Economics, nr 59 s. 57-66, p-ISSN: 1899-3192.
- Bochańczyk-Kupka D. (2010). *Konkurencyjność instytucjonalna państwa a wolność gospodarcza*. Studia Ekonomiczne, Akademia Ekonomiczna w Katowicach, nr 59, s. 59-71, p-ISSN: 2083-8603
- Bochańczyk-Kupka D. (2011). *Společno-kulturowe uwarunkowania konkurencyjności systemu gospodarczego*. Studia Ekonomiczne, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, nr 69, s. 79-89, p-ISSN: 2083-8611.

Projekt badawczy 3:

Miejsce i rola Irlandii w Unii Europejskiej w świetle problemu międzynarodowej konkurencyjności gospodarki, (2004), stron: 74, praca (nieopublikowana) znajduje się w Bibliotece Głównej UE w Katowicach (również w katalogu uczelnianym). Rezultaty badań zamieszczono w opublikowanych artykułach:

- Bochańczyk-Kupka D. (2006). *Historyczno-polityczne uwarunkowania przystąpienia Irlandii, Grecji, Hiszpanii i Portugalii do Wspólnot Europejskich*. Studia Ekonomiczne, Akademia Ekonomiczna w Katowicach, nr 38, s. 133-158.

Projekt badawczy 4:

Konkurencyjność gospodarki w aspekcie integracji z Unią Europejską - szanse i zagrożenia, (2003), stron: 107, praca (nieopublikowana) znajduje się w Bibliotece Głównej UE w Katowicach (również w katalogu uczelnianym). Rezultaty badań zamieszczono w opublikowanych artykułach:

- Bochańczyk-Kupka D. (2004). *Teoretyczne podstawy międzynarodowej konkurencyjności gospodarki - podejście makroekonomiczne*. Studia Ekonomiczne, Akademia Ekonomiczna w Katowicach, nr 32, s. 103-126.
- Bochańczyk-Kupka D. (2003). *Konkurencyjność gospodarki polskiej*. Studia Ekonomiczne, Akademia Ekonomiczna w Katowicach, nr. 30, s. 23-41.

Brałam udział w badaniach statutowych finansowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Po uzyskaniu stopnia doktora nauk ekonomicznych uczestniczyłam łącznie w 4 wieloletnich projektach, na które składało się w sumie 17 etapów badań.

Projekt badawczy 5:

Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego. Czas trwania projektu: 2012-2018, kierownik projektu: Prof. dr hab. S.Swadźba, liczba etapów projektu: 7. Mój udział: główny wykonawca

1. *Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego krajów Afryki i Azji. Etap III. (część III). Azja Południowa*. Czas trwania etapu: 2018 rok.
2. *Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego krajów Afryki i Azji. Etap III. Analiza empiryczna (część II), Bliski Wschód oraz kraje Mahgrebu*. Czas trwania etapu: 2017 rok.
3. *Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego krajów Afryki i Azji. Etap III. Analiza empiryczna (część I). Kraje afrykańskie*. Czas trwania etapu: 2016 rok.
4. *Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego. Etap II. Analiza empiryczna (część III). Kraje Ameryki Łacińskiej*. Czas trwania etapu: 2015 rok.
5. *Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego. Etap II. Analiza empiryczna (część II). Kraje azjatyckie*. Czas trwania etapu: 2014 rok.
6. *Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego. Etap II. Analiza empiryczna (część I). Kraje członkowskie Unii Europejskiej*. Czas trwania etapu: 2013 rok.
7. *Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego. Etap I. Zagadnienia teoretyczne*. Czas trwania etapu: 2012 rok.

Projekt badawczy 6:

Systemy gospodarcze. Czas trwania projektu: 2008-2011, kierownik projektu: Prof. dr hab. S. Swadźba, liczba etapów: 4. Mój udział: główny wykonawca.

1. *Systemy gospodarcze. Etap IV. Alternatywne rozwiązania?* Czas trwania etapu: 2011.
2. *Systemy gospodarcze. Analiza empiryczna. Etap III. Analiza porównawcza*. Czas trwania etapu: 2010.
3. *Systemy gospodarcze. Etap II. Powstanie i rozwój*. Czas trwania etapu: 2009.
4. *Systemy gospodarcze. Etap I. Zagadnienia teoretyczne*. Czas trwania etapu: 2008.

Projekt badawczy 7:

Ocena krajowych systemów gospodarczych. Czas trwania projektu: 2004-2007, kierownik projektu: Prof. dr hab. S.Swadźba, liczba etapów: 4. Mój udział: główny wykonawca.

1. *Sprawność systemów gospodarczych (na przykładzie krajów Unii Europejskiej)*. Czas trwania etapu: 2007 rok.
2. *Ocena krajowych systemów gospodarczych. Analiza porównawcza systemów gospodarczych krajów członkowskich Unii Europejskiej. Cz. II Sfera redystrybucji*. Czas trwania projektu: 2007 rok.
3. *Ocena krajowych systemów gospodarczych. Analiza porównawcza systemów gospodarczych krajów członkowskich Unii Europejskiej Część 1: Sfera produkcji i wymiany*. Czas trwania etapu: 2005 rok.
4. *Ocena krajowych systemów gospodarczych. Zagadnienia teoretyczne*. Czas trwania etapu: 2004 rok.

Projekt badawczy 8:

Systemy gospodarcze krajów postsocjalistycznych. Czas trwania projektu: 2003-2002, kierownik projektu: dr hab. S. Swadźba, liczba etapów: 2. Mój udział: główny wykonawca.

1. *Systemy gospodarcze krajów postsocjalistycznych. Cz. II kraje byłego ZSRR*. Czas trwania etapu: 2003 rok.
2. *Systemy gospodarcze krajów postsocjalistycznych. Cz. 1. Kraje Europy Środkowo-Wschodniej*. Czas trwania etapu: 2002 rok.

Przed obroną pracy doktorskiej brałam udział w dwóch ostatnich etapach 3-letniego projektu badawczego: *System gospodarczy Unii Europejskiej*, kierownik: dr hab. S. Swadźba, prof. AE.

1. *System gospodarczy Unii Europejskiej w ramach gospodarki światowej. Cz. 2: Analiza porównawcza różnych modeli gospodarczych*. Czas trwania projektu: 2001 rok.
2. *System gospodarki rynkowej a pozaeuropejskie modele gospodarcze*. Czas trwania projektu: 2000 rok. .

Uczestniczyłam w wielu konferencjach o charakterze międzynarodowym i krajowym, zgłaszając na nich ponad 20 artykułów. W ostatnich latach do najbardziej istotnych wystąpień zaliczam następujące referaty wygłoszone na konferencjach:

1. Bochańczyk-Kupka D. (2018): *Własność intelektualna jako dobro niematerialne*. Druga konferencja z cyklu: Instytucje w teorii i praktyce, organizowana przez Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu w dniach 19-20.06.2018 w Toruniu.
2. Bochańczyk-Kupka D. (2018): *Ochrona własności intelektualnej a ochrona konkurencji*. Konferencja Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Systemowe uwarunkowania roli rynku we współczesnej gospodarce, organizowana przez Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, w Ustroniu w dniach 20-22.09.2018.
3. Bochańczyk-Kupka D.(2017): *Role of Intellectual Property in Enhancing International Competitiveness*. Konferencja: Innowacyjność i konkurencyjność międzynarodowa. Nowe wyzwania dla przedsiębiorstw i państwa. Szkoła Główna Handlowa, 17.10.2016.
4. Bochańczyk-Kupka D. (2017): *Modern challenges of intellectual property rights protection*. Konferencja: Nauki Ekonomiczne w XXI wieku – wyzwania, dylematy,

perspektywy odbywająca się w ramach obchodów 70 lat Wydziału Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu w dniach 20-21.09.2017.

5. Bochańczyk-Kupka D. (2017): *The Alternative Measures of Intellectual Property Protection*. Konferencja: "The 23rd International Scientific Conference on Economic and Social Development" organizowana przez Croatia University North, Koprivnica i Wydział Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego w dniach 15-16.09.2017 w Madrycie.
6. Bochańczyk-Kupka D. (2016): *The Measures of Intellectual Property Rights Protection*. Konferencja: 16th International Scientific Conference on Economic and Social Development. The Legal Challenges of Modern World organizowana przez Wydział Prawa Uniwersytetu w Splicie oraz Croatia North University w dniach 1-2.09.2016 w Splicie, Chorwacja.
7. Bochańczyk-Kupka D. (2016): *Searching for the Right Level of Intellectual Property Protection*. Konferencja: The MIT International Conference on Business Research organizowana w dniach 27-28.12.2016 w Milanie, we Włoszech.
8. Bochańczyk-Kupka D. (2016): *Intellectual Property Protection in TTIP Negotiation*. Konferencja: The MacroTrends Conference on Business and Social Science: Nice 2016, organizowana w dniach 20-11.2016 w Nicei, Francja.
9. Bochańczyk-Kupka D. (2016). *Państwo a ochrona własności intelektualnej*. XI konferencja naukowa z cyklu: Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Systemowe uwarunkowania roli państwa we współczesnej gospodarce, organizowana przez Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach w dniach 22-24.09.2016 w Ustroniu.
10. Bochańczyk-Kupka D. (2015): *Geographical Indications in the US-EU TTIP negotiations and consequences of negotiation results for EU market*. Konferencja: The Impact of the Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) on International Cooperation organizowana przez Szkołę Główną Handlową w dniach 30.11-1.12.2015 w Warszawie.
11. Bochańczyk-Kupka D., Pęciak R. (2015): *Institution in the context of sustainable development*. Konferencja: The Macrotheme International Conference on Business and Social Science: Monaco 2015, organizowana w 26.05.2015 w Monako – e-session.
12. Bochańczyk-Kupka D., Pęciak R. (2014): *Competitiveness of Economy in the Institutional Dimension – example of 28 EU Member States*. Konferencja: XII International Scientific Conference. Economic Policy in European Union Member Countries. Konferencja organizowana przez Silesian University in Opava w dniach 16-18.09.2014 w Ostrawicach, Czechy – virtual participation

Brałam również aktywny udział w innych konferencjach (bez wystąpienia, lecz z publikacją, posterem, prowadzeniem sesji lub udziałem w dyskusji), w tym:

- Konferencja: 20th ETSG Warsaw Conference, Szkoła Główna Handlowa, 13-14.09.2018,
- Konferencja: Współczesne problemy ekonomiczne. Europa z perspektywy wielu prędkości, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, 18.04.2018, Wrocław.
- Innowacyjna gospodarka – innowacyjne organizacje – innowacyjni ludzie. VIII Wydziałowa Konferencja Naukowa, Wydział Ekonomii, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, 20.06.2018, Katowice.

- Współczesne problemy ekonomiczne. Świat po kryzysie. Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Katowice 22.05.2017.
- Współczesne problemy ekonomiczne. Globalizacja. Liberalizacja. Etyka, Uniwersytet Szczeciński, 25.06.2016, Szczecin.
- VI Wydziałowa Konferencja Naukowa – Ekonomia 2015. Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, 11.06.2015, Katowice.
- Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego. Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, 18-20.09.2014, Istebna.
- Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Aspekty mikro- i mezoekonomiczne. Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, 20-22.09.2012, Koszęcin.
- Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Społeczno-kulturowe uwarunkowania. Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, 17-19.06.2010, Szczyrk.
- Systemy gospodarcze i ich ewolucja. W kierunku europejskiego jednolitego obszaru walutowego. Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, 12-14.06.2008, Ustroń.
- Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Bilans pierwszych lat członkostwa w Unii Europejskiej. Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, 22-24.06.2006, Ustroń.
- Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Kraje postsocjalistyczne. Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, 17-19.06. 2004, Wisła.
- Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Model polskiej gospodarki w kontekście przyszłego członkostwa w Unii Europejskiej, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, 19-21.09.2002, Wisła.
- Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Dokąd zmierza Polska? Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, 20-22.09. 2001, Ustroń.

Pełniłam funkcję sekretarza VI ogólnopolskiej konferencji naukowej organizowanej wspólnie przez Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach (Katedra Ekonomii), Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu (Katedra Polityki Ekonomicznej i Europejskich Studiów Regionalnych) i Uniwersytet Szczeciński (Katedra Ekonomii):

1. *Współczesne problemy ekonomiczne. Świat po kryzysie.* Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, 22.05.2017.

oraz współorganizatorem 2 krajowych konferencji z cyklu: *Współczesne problemy ekonomiczne*, które odbyły się we Wrocławiu i w Szczecinie:

2. *Współczesne problemy ekonomiczne. Europa z perspektywy wielu prędkości.* Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Wydział Nauk Ekonomicznych, Katedra Polityki Ekonomicznej i Europejskich Studiów Regionalnych, Wrocław, 18.04.2018 - współorganizator
3. *Współczesne problemy ekonomiczne. Globalizacja, liberalizacja, etyka.* Uniwersytet Szczeciński. Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług, Katedra Ekonomii, Szczecin, 25.04.2016 - współorganizator

Pełniłam także funkcję współorganizatora 9 krajowych konferencji z cyklu: *Systemy gospodarcze i ich ewolucja*, organizowanych przez Zakład Systemów Gospodarczych Wydziału Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach:

4. *Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Systemowe uwarunkowania roli rynku we współczesnej gospodarce*. Ustroń 20-22.09.2018 – współorganizator
5. *Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Systemowe uwarunkowania roli państwa we współczesnej gospodarce*. Ustroń 22-24.09.2016 – współorganizator
6. *Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Systemowe uwarunkowania wzrostu i rozwoju gospodarczego*. Istebna 18-20.09.2014 – współorganizator
7. *Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Aspekty mikro- i mezoekonomiczne*. Koszęcin 20-22.09.2012 – współorganizator
8. *Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Społeczno-kulturowe uwarunkowania*. Szczyrk 17-19.06.2010 – współorganizator
9. *Systemy gospodarcze i ich ewolucja. W kierunku europejskiego jednolitego obszaru walutowego*. Ustroń 12-14.06.2008 – współorganizator
10. *Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Bilans pierwszych lat członkostwa w Unii Europejskiej*. Ustroń, 22-24.06.2006 – współorganizator
11. *Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Kraje postsocjalistyczne*. Wisła, 17-19.06.2004 – współorganizator
12. *Systemy gospodarcze i ich ewolucja. Model polskiej gospodarki w kontekście przyszłego członkostwa w Unii Europejskiej*, Wisła 19-21.09.2002 – współorganizator

W sumie pełniłam funkcję sekretarza i współorganizatora 12 konferencji o zasięgu ogólnopolskim.

5.4 Nagrody i wyróżnienia za działalność naukową, naukowo-badawczą, organizatorską i dydaktyczną

Otrzymałam łącznie 7 Nagród Rektora Uniwersytetu Ekonomicznego/Akademii Ekonomicznej w Katowicach za osiągnięcia naukowe i naukowo-badawcze:

- 2018 r. – Nagroda Rektora indywidualna drugiego stopnia za osiągnięcia naukowe i naukowo-badawcze w 2017 r.
- 2018 r. – Nagroda jubileuszowa za 20 lat pracy w Uniwersytecie Ekonomicznym w Katowicach.
- 2008 r. – Nagroda Rektora zespołowa stopnia drugiego za współautorstwo książki pt.: „Analiza porównawcza poziomu opiekuńczości w krajach UE”.
- 2007 r. – Nagroda Rektora zespołowa stopnia drugiego za współautorstwo książki pt.: „Analiza porównawcza poziomu liberalizacji systemów gospodarczych krajów członkowskich UE”.
- 2006 r. – Nagroda Rektora zespołowa trzeciego stopnia za współautorstwo książki pt.: „Systemy gospodarcze krajów byłego ZSRR”.

- 2004 r. – Nagroda Rektora zespołowa drugiego stopnia za współautorstwo książki pt.: „Systemy gospodarcze krajów Europy Środkowowschodniej”.
- 2002 r. – Nagroda Rektora zespołowa drugiego stopnia za rozwój naukowy.

W 2017 roku otrzymałam Brązowy Medal Zasługi za długoletnią służbę.

Otrzymałam również w 2014 r. Nagrodę Rektora UE Katowice zespołową trzeciego stopnia za przygotowanie raportu samooceny kierunku Międzynarodowe Stosunki Gospodarcze oraz w 2012 r. List Gratulacyjny Rektora UE za znamienite wyniki osiągnięte w ocenie aktywności dydaktycznej pracowników dokonanej przez studentów.

5.5 Osiągnięcia dydaktyczne i w zakresie popularyzacji nauki

Byłam promotorem ponad 120 prac licencjackich i magisterskich oraz recenzentem ponad 200 prac licencjackich i magisterskich na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach.

Obecnie pełnię funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim mgr Artura Tomeczka, którego przewód doktorski został otwarty podczas posiedzenia Rady Wydziału Ekonomii Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach w dniu 18.04.2018 r., tytuł rozprawy: *Wzrost gospodarczy Japonii. Przyczyny stagnacji i polityka ekonomiczna*. Promotorem pracy jest prof. zw. dr hab. S. Swadźba (praca doktorska jest już prawie gotowa).

Od 2018 r. pełnię funkcję tutora w ramach Programu Tutoringu Akademickiego Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. W okresie: 10.10.2017-28.11.2017 uczestniczyłam w 64-godzinny kursie certyfikującym Szkoły Tutorów Akademickich Collegium Wratislaviense (Certyfikat Tutora Nr STA-Z/168/2017/29).

W celu poszerzania swoich kompetencji dydaktycznych uczestniczyłam również w 48-godzinny kursie „Szkolenie z wykorzystania metody Design Thinking”, organizowanym przez Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach (Certyfikat nr 114/2018) w okresie: 10.09.2018-26.09.2018. W okresie: 23.03.2018-30.11.2018 brałam aktywny udział w 120-godzinny szkoleniu z języka angielskiego na poziomie C1/C2 w ramach projektu unijnego „Doskonalenie kompetencji dydaktyków Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach i Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach”, kurs ukończyłam zdany egzaminem na poziomie Certificate in Advanced English (CAE).

Prowadziłam i prowadzę wykłady i ćwiczenia z 18 różnych przedmiotów, w tym zajęcia z 8 przedmiotów odbywały się w języku angielskim. Prowadzę zajęcia w języku angielskim w ramach Euroclasses (od 2005 roku do teraz) oraz dla studentów: Double Degree Master Programme in Quantitative Asset and Risk Management – ARIMA (od 2011 roku do nadal), Finance and Accounting for Business – FAB (od 2014 roku do teraz) oraz w latach 2014-2015 prowadziłam zajęcia na specjalności International Business II.

Wykłady i ćwiczenia w języku angielskim: Competition Strategy (wykład, od 2005r. do teraz), Economics (wykład i ćwiczenia – od 2014r. do teraz), Economic Systems (wykład, od 2005r. do teraz), Fundamentals of Economics with Monetary Policy (wykład, od 2011r. do teraz), International Economics II (wykład i ćwiczenia, w latach: 2014-2015), International

Enterprises' Competitiveness (wykład i ćwiczenia, w latach: 2005-2008), Microeconomics (wykład, od 2005r. do teraz), Macroeconomics (wykład, od 2005r do teraz).

Wykłady i ćwiczenia w języku polskim: Analiza rynku i konkurencji (wykład i ćwiczenia od 2014 r. do teraz), Makroekonomia (wykład i ćwiczenia, w latach 2001-2010), Międzynarodowa zdolność konkurencyjna przedsiębiorstw (wykład i ćwiczenia, w latach: 2007-2009), Mikroekonomia (wykład i ćwiczenia, w latach 2003-2011), Podstawy makroekonomii (wykład i ćwiczenia, w latach, w latach: 2006-2012), Polityka pieniężna (wykład w 2011 r.), Strategie konkurencji (wykład i ćwiczenia w latach: 2005-2009), Strategie konkurencji współczesnych przedsiębiorstw (wykład od 2010 r. do teraz), Strategie marketingowe (wykład i ćwiczenia od 2011 r., do teraz) oraz Strategie przedsiębiorstw (wykład i ćwiczenia, w latach: 2015- 2018).

Od 2010 roku prowadzę corocznie autorski wykład: Strategie konkurencji współczesnych przedsiębiorstw, będący przedmiotem swobodnego wyboru dla studentów drugiego roku studiów pierwszego stopnia (studia stacjonarne i niestacjonarne). Również autorskimi wykładami swobodnego wyboru są odbywające się corocznie, zarówno w semestrze zimowym jak i letnim wykłady: Competition Strategy, Economic System oraz Development Economics realizowane w ramach Euroclasses dla studentów zagranicznych.

Zaproponowałam i współprowadzę autorskie zajęcia (ćwiczenia i wykłady) dla studentów specjalności pierwszego stopnia: Ekonomia menedżerska (przedmiot: Strategie przedsiębiorstw) oraz drugiego stopnia: Analityk rynku (przedmiot: Analiza rynku i konkurencji). W przeszłości prowadziłam autorski wykład i ćwiczenia dla specjalności: Rynki i konkurencja w warunkach globalizacji: Międzynarodowa zdolność konkurencyjna przedsiębiorstw oraz autorskie zajęcia dla studentów Euroclasses: International Enterprises Competitiveness.

Prowadzę zajęcia na rzecz edukacji pozaakademickiej. Współpracuję z Gimnazjum Nr 1 w Bytomiu (obecnie: Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Bytomiu), w którym dla uczniów klas politechnicznych przeprowadziłam wybrane zajęcia z przedmiotu: ekonomia. W ramach tej współpracy w 2016 roku tematyka zajęć dotyczyła metod analizy rynku i budowania business planów (zajęcia zakończyły się samodzielnym stworzeniem przez uczniów business planów). Kolejne zajęcia z tego cyklu planowane są w lutym 2019 roku. Natomiast w 2017 roku i 2018 roku prowadziłam dla uczniów tych klas zajęcia w murach Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, tematem zajęć były strategie konkurowania wybranych firm europejskich i amerykańskich.

W ramach popularyzacji nauki prowadziłam zajęcia dydaktyczne dla uczniów partnerskich szkół ponadgimnazjalnych, w semestrze letnim 2013 r. w Wodzisławiu Śląskim (dla uczniów Zespołu Szkół Ekonomicznych). Wielokrotnie gościłam na swoich wykładach słuchaczy i gości ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Bochan'ceyk-Kupka